

► Dünyada İstihdam ve Sosyal Görünüm: Mayıs 2024 Güncellemesi

Ana mesajlar

- Küresel işsizlik oranının 2024 yılında yüzde 4,9 olacağı tahmin edilmektedir; bu oran 2023 yılına göre (yüzde 5,0) biraz daha düşük olduğu için bir önceki tahmin olan yüzde 5,2'ye göre aşağı yönlü bir revizyon yapıldığı söylenebilir (bkz. "Dünya İstihdam ve Sosyal Görünüm: Eğilimler 2024" başlıklı rapor), ancak trend halihazırda yatay bir seyir izlemektedir.
- İstihdam açıkları hâlâ ciddi seviyede olduğu için, işgücü eksik kullanımının daha da azaltılması konusunda yeterince ilerleme kaydedilmemiş olması endişe vericidir. ILO'nun iş açığına ilişkin son tahminleri, çalışmak istediği halde işsiz olan kişi sayısının 2024 yılı için 402 milyon olduğunu göstermektedir. Bu rakama, işsiz olarak sayılan 183 milyon kişi de dahildir. Bununla birlikte, bu açıkların gelişmekte olan ülkelerde ve kadınlar söz konusu olduğunda daha da büyük olduğu ve eşit olmayan bir şekilde dağılmış olduğu görülmektedir.
- Kadınların geride olmasının sebebi nedir?
 - ILO, 2024 yılında kadınların (15 yaş ve üzeri) yüzde 45,6'sının, erkeklerin ise yüzde 69,2'sinin istihdamda olduğunu tahmin etmektedir. Diğer bir deyişle, 23,6 yüzde puanlık bir fark söz konusudur. ILO'nun yeni bulguları, bu farkın esas olarak aile sorumluluklarından (evlilik ve ebeveynlik) kaynaklandığını ortaya koymakta ve kadınların ücretsiz bakım işlerindeki orantısız payının toplumsal cinsiyete dayalı istihdam açıklarının şekillenmesinde küresel olarak önemli bir rol oynadığını göstermektedir.
- Kadınlar istihdam edildiklerinde bile, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, erkeklere kıyasla oldukça düşük işgücü geliri elde etmektedirler. Yüksek gelirli ülkelerde, çalışan erkeklerin kazandığı her 1 dolara karşılık, çalışan kadınlar 73 sent kazanmaktadır. Düşük gelirli ülkelerde ise kadınlar dolar başına sadece 44 sent kazanmaktadır.
- Neyin ölçüldüğü önemli
 - GSYİH büyümesi önemli olmakla birlikte, sürdürülebilir kalkınma açısından her derde deva olduğu söylenemez. Küresel eğilimler, 2015 yılından bu yana yoksulluğun ve kayıtdışılığın azaltılmasında kaydedilen ilerlemenin yavaşladığını ve bu göstergeler ile GSYİH arasındaki ilişkinin zayıfladığını göstermektedir. Ayrıca, yaratılan kayıtlı işler, çalışma çağındaki nüfusta görülen sürekli artışın hızına yetişememiştir. Kayıtdışı istihdamda çalışan işçi sayısı 2005 yılındaki yaklaşık 1,7 milyar seviyesinden, 2024 yılında 2 milyar seviyesine çıkmıştır. Bu durum, 2030 gündemi kapsamındaki vaatlerin yoksulluk ve kayıtdışılıktan "kurtulmak"tan daha fazlasını gerektireceğini göstermektedir. Tek odak noktası ekonomik büyüme düzeyi olamaz. Sürdürülebilir, kapsayıcı büyümenin nasıl sağlanabileceği üzerinde de durulmalıdır.

Makroekonomik gelişmeler

2024'ün ilk aylarındaki ekonomik büyümenin, yılın başındaki beklentilerle büyük ölçüde uyumlu olduğu görülmüştür. Yakın zamanda revize edilen tahminlere göre, Ocak ayından bu yana 0,1 puanlık bir artışla 2024 yılı küresel GSYİH büyümesinin yüzde 3,2 olacağı öngörülmektedir.¹ Küresel enflasyon düşmekte ve bu sayede, son yıllarda görülen reel ücretlerdeki erozyon hafifleme eğilimindedir.² Makroekonomik ortamdaki bu istikrar, nispeten istikrarlı bir işgücü piyasası görünümünü ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, son tahminler reel ücretlerin küresel olarak 2019 seviyelerinin biraz altında kaldığını, ancak bazı büyük, gelişmekte olan ekonomilerde reel artışlar olduğunu göstermektedir.³

Orta vadede durum belirsizliğini korumakta olup, küresel ölçekte para ve maliye politikalarında önemli ayarlamalar yapılması beklenmektedir. İşgücü piyasası koşulları çıktıyla büyük bir gecikmeyle tepki verme eğiliminde olduğundan, bu durum özellikle istihdam için geçerlidir.⁴ Dolayısıyla, kısıtlayıcı makroekonomi politikalarının işgücü piyasası üzerindeki etkisi gecikmeli olacaktır. Ayrıca, küresel düzeydeki toplam ekonomik büyüme nispeten güçlü kalmaya ediyor ve toplam küresel enflasyon düşüyor olsa da, kırılğan durumdaki birçok ülke çatışma, gıda güvensizliği, hayat pahalılığı krizleri, artan borç ve mali kısıtlamalar gibi çok sayıda zorlukla karşı karşıyadır.⁵ Bu

kırılğanlıklar, işgücü piyasasına ilişkin sonuçlar açısından geniş tabanlı bir iyileşme olacağı yönündeki beklentileri sınırlandırmaktadır.

İstihdam durumu

Son dönemdeki makroekonomik istikrar ve en son açıklanan işgücü piyasası verileri ışığında ILO, 2024 yılı küresel işsizlik tahminlerini yüzde 4,9 olarak revize etmiştir (Kasım 2023'te yüzde 5,2 olarak öngörülmüştü⁶) (Şekil 1.a). Bu revizyon temel olarak Çin, Hindistan ve yüksek gelirli ülkelerdeki işsizlik oranlarının beklenenden düşük olmasından kaynaklanmaktadır.⁷ 2024 yılında küresel işsizliğin, COVID-19 pandemisi ve sonrasında yaşanan enflasyonist dönemden önceki 2019 seviyesinin altında kalacağı tahmin edilmektedir.

Aynı eğilimler, yakın zamanda açıklanan yüksek frekanslı verilerde de görülmektedir (bkz. Şekil 1.b). Bazı ülkelerde işgücü piyasaları oldukça küçülmüş olsa da, gelen veriler açık iş pozisyonlarının pandemi sonrasındaki olağandışı artışın ardından önceki eğilimlere geri döndüğünü göstermektedir. Genel olarak bakıldığında, veriler istikrarlı bir duruma işaret etmektedir. Dolayısıyla, verilerin mevcut olduğu, çoğunluğu yüksek gelirli olan ülkelerde bile, enflasyonist baskılara yol açabilecek aşırı küçülmüş işgücü piyasalarına rastlanmamaktadır.⁸

¹ Uluslararası Para Fonu, Dünya Ekonomik Görünüm Raporu, Nisan 2024, Ocak 2024.

² ILO, [2022-2023 Küresel Ücret Raporu: Enflasyon ve COVID-19'ün ücretler ve alım gücü üzerindeki etkileri](#).

³ Bkz. ILO, [Dünyada İstihdam ve Sosyal Görünüm: Eğilimler 2024](#); ve son eğilimler için bkz. ILO Küresel Ücret Raporu 2024-2025 (Yakında yayınlanacak).

⁴ Bkz. ILO Gözlem 10. baskı.

⁵ Bkz. [Dünya Bankası](#).

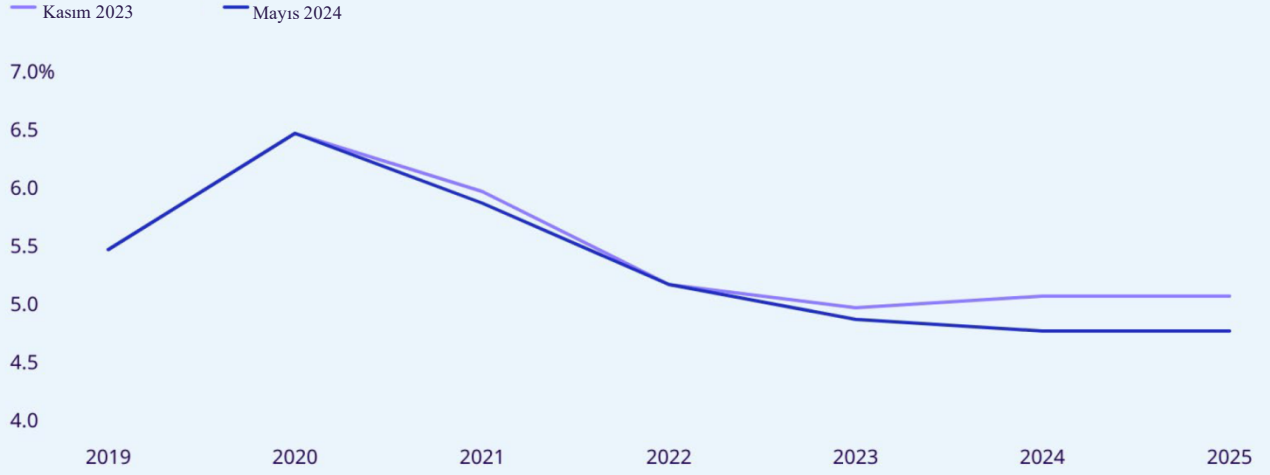
⁶ Bkz. "Dünyada İstihdam ve Sosyal Görünüm: Eğilimler 2024" başlıklı rapor. Küresel işgücü istatistiklerinin tahmin edilmesi ve öngörülmesi, belirsizliklerin oldukça fazla olduğu bir süreçtir. Herhangi bir yıla bakıldığında, ülkelerin büyük bir kısmı için veri eksikliği olduğu söylenebilir ve bu nedenle geçmiş verilerin tamamlanması gerekmektedir. Bu da, hem anlık tahmin hem de geleceğe yönelik öngörü çalışmalarında modelleme ile ilgili belirsizliklere sebep olmaktadır. Ayrıca, kendi gözlemlerini raporlayan ülkeler için, verilerle ilgili büyük revizyonlar söz konusu olabilmekte ve serilerde kırılmalar meydana gelebilmektedir. İşgücü piyasası eğilimleri analiz edilirken bu birleşik belirsizlik göz önünde bulundurulmalıdır.

⁷ Ayrıca, bazı Afrika ülkeleri için yeni elde edilen verilerin dahil edilmesi, analiz edilen dönem boyunca 0,2 ila 0,3 yüzdelik puan düzeyinde aşağı yönlü bir revizyona (seviye kaymasına) yol açmıştır.

⁸ Bu, dünya genelinde, işgücü piyasasından kaynaklanan enflasyonist baskıların hiç olmadığı anlamına gelmemektedir, ancak genel olarak bakıldığında böyle bir kanıtın bulunmadığı söylenebilir. Örneğin IMF'nin Nisan 2024 Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda, işgücü piyasasının dar olmasının Avrupa Birliği'nde ya da Birleşik Krallık'ta enflasyonun ana sebeplerinden biri olmadığı belirtilmiştir. Raporun yazarlarına göre, işgücü piyasasının dar olmasının enflasyonist bir etkiye sebep olduğu Amerika Birleşik Devletleri'nde bile, enflasyon üzerindeki bu etki giderek azalmaktadır.

► Şekil 1 - İstikrarlı işgücü piyasası görünümü

► Şekil 1.a - Küresel işsizlik görünümüne ilişkin revizyonlar

Kaynak: ILOSTAT, ILO tarafından modellendirilmiş tahminler, Kasım 2023 ve Mayıs 2024.

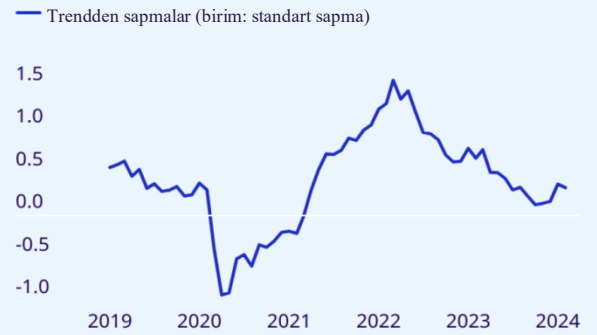
► Şekil 1.b - İşsizlik oranı

Not: Burada sunulan değerler, ülkelerin geneline bakılarak hesaplanan ortalama değerlerdir. Aylık işsizlik verileri 36 ülke için mevcuttur (çoğunlukla yüksek gelirli ülkeler) ve serilerin tamamı mevsimsel etkilerden arındırılmıştır.

Kaynak: Yazarların ILOSTAT verilerini esas alarak yaptıkları hesaplamalar.

► Şekil 1.c - Boş pozisyonlar, standartlaştırılmış endeks

Not: Ortalama aylık boş pozisyon göstergesi 16 ülkeyi (çoğunlukla yüksek gelirli) kapsamaktadır. Her bir seri standartlaştırılmış, mevsimsellikten ve trendlerden arındırılmıştır (2002-2019 arasında doğrusal bir eğilim olduğu varsayılmıştır). Örneğin +1 değeri, boş pozisyon endeksinin trendin 1 standart sapma üstünde olduğunu gösterirken -1 değeri trendin 1 standart sapma altında olduğunu göstermektedir.

Kaynak: Yazarların Trading Economics verilerine dayalı olarak yaptıkları hesaplamalar.

Ağırlıklı olarak yüksek gelirli ülkelerdeki nispeten sakin konjoktüre rağmen, işgücü eksik kullanımı dünya genelinde yaygın bir şekilde görülmeye devam etmektedir. Yüzde 4,9 düzeyindeki işsizlik oranı, 2024 yılı itibarıyla 183 milyon kişinin işsiz olduğu anlamına gelmektedir. Üstelik işsiz sayılma kriterleri de oldukça

katıdır. Dolayısıyla, gerçek küresel istihdam ihtiyacı, dar bir bakış açısıyla hesaplanacak bir işsizlik oranının üzerindedir. Bu nedenle, işgücü eksik kullanımına ilişkin daha geniş tedbirler düşünmek önemlidir.⁹ Bu bağlamda, eksik kullanıma ilişkin iki ölçüt daha değerlendirilmiştir: istihdam açığı ve LU3 (işsizlik ve

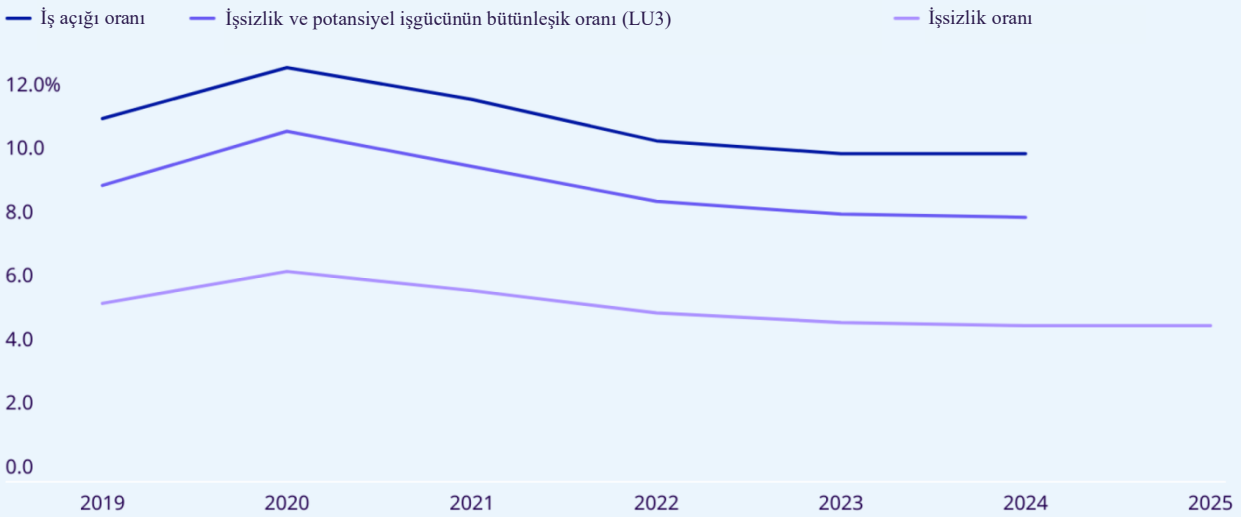
potansiyel işgücünün bütünleşik oranı) göstergeleri.

İş açığına ilişkin son tahminler, çalışmak istediği halde işsiz olan kişi sayısının 2024 yılı için 402 milyon olduğunu göstermektedir (bkz. istatistiklerin yer aldığı ekte yer alan Tablo A1). Bunların 183 milyonu işsizdir (iki teknik kriteri karşılamaktadırlar: kısa sürede hazır olma ve aktif olarak iş arama); 137 milyonu potansiyel işgücündedir (bu kriterlerden yalnızca birini karşılamaktadırlar); ve 82 milyonu iş aramamaktadır (kriterlerden hiçbirini karşılamamaktadırlar ancak çalışmaya isteklidirler).

oranı, LU3 (işsizlik ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı) ve istihdam açığı oranı için de benzer bir istikrar tablosunun söz konusu olduğu görülmektedir (bkz. Şekil 2). Son tahminlere göre, işsizlik oranının yüzde 4,9 seviyesinde kalacağı öngörüldüğü için, bu eğilimin 2025 yılına kadar devam etmesi beklenmektedir.

İşgücü eksik kullanım oranları, bölgeler arasında önemli derecede bir heterojenlik göstermektedir (bkz. Tablo A2). 2024 yılı itibarıyla, en yüksek istihdam açığı oranına sahip bölgenin Arap Ülkeleri bölgesi (yüzde 20,5) olduğu ve onu Afrika'nın (yüzde 17,4) izlediği

► Şekil 2 - Olumlu görünüme rağmen, dünya genelindeki istihdam açıkları hâlâ kayda değer düzeyde

Not: İşsizlik oranı şu şekilde hesaplanır: işsizlik/(işsizlik + istihdam); LU3 şu şekilde hesaplanır: (işsizlik + potansiyel işgücü)/(işsizlik + potansiyel işgücü + istihdam); iş açığı oranı ise şu şekilde hesaplanır: (işsizlik + potansiyel işgücü + iş aramayıp istekli olanlar)/(işsizlik + potansiyel işgücü + iş aramayıp istekli olanlar + istihdam).

Kaynak: ILOSTAT, ILO tarafından modellendirilmiş tahminler, Mayıs 2024.

Dolayısıyla, ILO'nun son tahminleri, küresel işgücü piyasalarının hala büyük istihdam açıklarıyla karakterize olduğunu, ancak bu durumun, yukarıda belirtilen kategorilerde işgücü piyasasına katılımın farklı düzeylerde olması şeklinde kendini gösterdiğini ortaya koymaktadır. Dinamikler bakıldığında, işsizlik

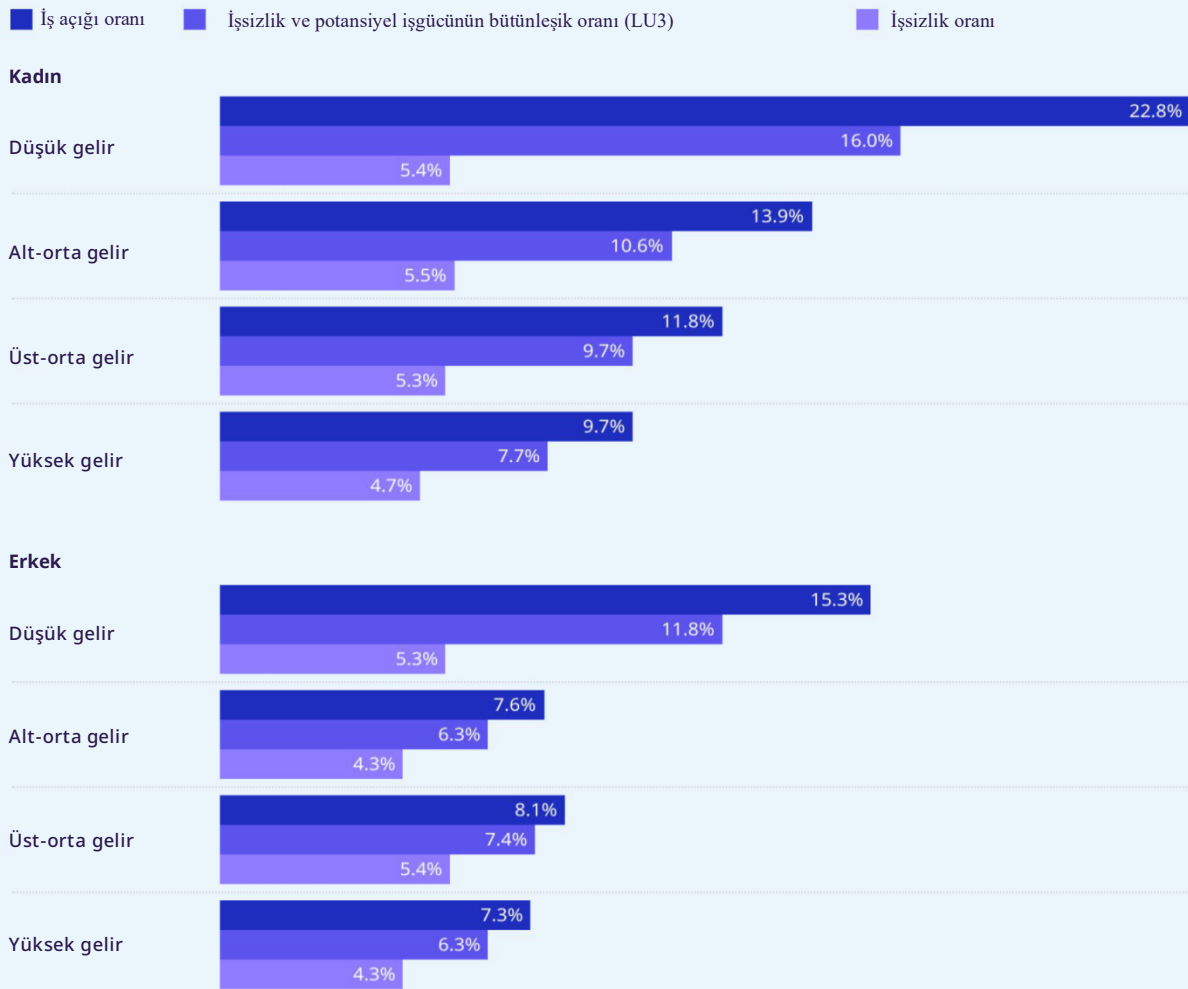
tahmin edilmektedir. Buna karşılık, Asya-Pasifik bölgesinde istihdam açığı oranının yüzde 7,5 düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir. Son olarak, yüzde 10,3 işsizlik oranına sahip Arap Ülkeleri dışındaki tüm bölgelerde işsizlik oranları yüzde 4,2 (Asya-Pasifik) ile yüzde 6,3 (Afrika) arasında dar bir aralıktadır.

⁹ Bkz. 19. Uluslararası Çalışma İstatistikçileri Konferansı'nın (ICLS) işgücü eksik kullanımı konusunda rehberlik sağlayan [kararı](#)

İstihdam açıklarının dağılımı eşit değil; gelişmekte olan ülkelerde ve kadınlar için istihdam açıkları daha büyük

Küresel veriler ayrıştırıldığında, istihdam açıklarının dünya genelinde son derece eşitsiz bir şekilde dağılmış olduğu görülmektedir. Aşağıdaki şekilde, istihdam açığı oranı, LU3 ve işsizlik oranı tahminleri cinsiyet ve ülke gelir grubuna göre sunulmuştur. En düşük istihdam farkları, erkekler için yüzde 7,3, kadınlar için ise yüzde 9,7 düzeyinde fark olan yüksek gelirli ülkelerde görülmektedir. Ancak, gelişmekte olan ve yükselen ekonomilerde, özellikle kadınlar için istihdam açığı çok daha yüksek olma eğilimindedir. Düşük gelirli ülkelerde, kadınlar için istihdam açığı oranı yüzde 22,8 gibi çarpıcı bir seviyede, erkekler için ise yüzde 15,3 seviyesindedir. Orta gelirli ülkelere ilişkin sonuçlar, istihdam açığı oranının kadınlar için erkeklere kıyasla oldukça yüksek olduğu, orta düzeyde bir tablo ortaya koymaktadır.

► Şekil 3 - İstihdam açığı oranı, LU3 ve işsizlik oranı, 2024 (yüzde)

Kaynak: ILOSTAT, ILO tarafından modellendirilmiş tahminler, Mayıs 2024.

LU3 oranları istihdam açığı ile benzer bir örüntü sergilemekle birlikte, işgücü eksik kullanımında cinsiyet ve ülke gelir grubundan kaynaklı farklılıklar daha azdır. Buna karşılık, işsizlik oranı çok farklı bir gidişata sahiptir; oranlar gelir gruplarına ve cinsiyete göre neredeyse hiç değişiklik göstermemektedir. Bu durum, işsizlik göstergesinin LU3 ve istihdam açığına kıyasla daha kısıtlayıcı olmasından kaynaklanmaktadır. Genel olarak, tahminler gelişmekte olan dünyada, özellikle de kadınlar için büyük istihdam açıklarına işaret etmektedir.

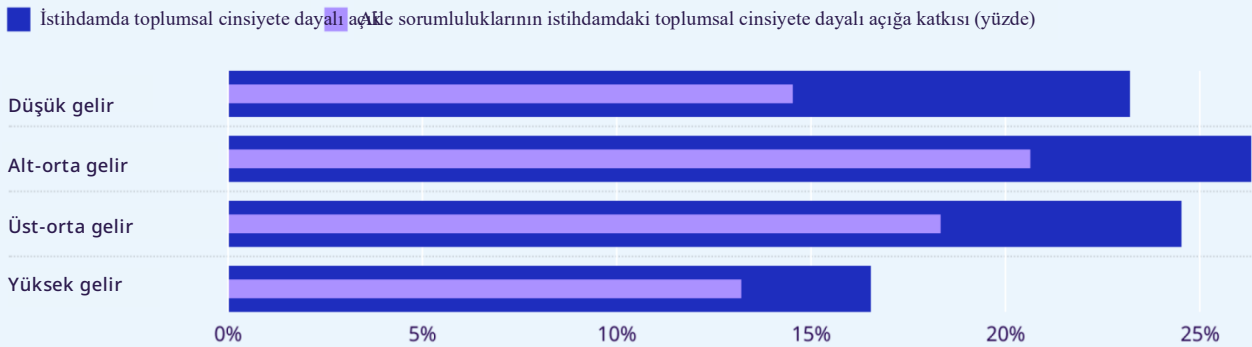
Kadınların geride olmasının sebebi nedir?

ILO, 2024 yılında kadınların (15 yaş ve üzeri) yüzde 45,6'sının, erkeklerin ise yüzde 69,2'sinin istihdamda olduğunu tahmin etmektedir. Diğer bir deyişle, 23,6 yüzde puanlık bir fark söz konusudur. Bu fark, en geniş tanımlı istihdam açığı göstergesi de dahil olmak üzere, işgücü eksik kullanımına ilişkin göstergelerin işaret ettiği kadar büyük bir farktır.

ILO'nun yakın zamanda gerçekleştirdiği ampirik analize göre, istihdam oranlarında görülen toplumsal cinsiyete dayalı açığın temel nedenlerinden biri aile sorumluluklarıdır (bkz. Şekil 4).¹⁰ Aile sorumlulukları, istihdamda gözlemlenen toplumsal cinsiyete dayalı açık üzerinde genellikle büyük bir rol oynamaktadır ve

ülke gelir gruplarına bakıldığında ters U şeklinde bir eğri oluşturmaktadır. Aile sorumluluklarının rolü düşük gelirli ülkelerde yüzde 14, alt-orta gelirli ülkelerde ise yüzde 21'dir. Diğer yandan, üst-orta gelirli ve yüksek gelirli ülkelerde bu oran sırasıyla yüzde 18 ve 13'tür. Aile sorumlulukları, tüm gelir gruplarında istihdamda gözlemlenen toplumsal cinsiyete dayalı açığın büyük bir kısmını açıklamaktadır ve bu önemli bir husustur. Düşük gelirli ülkelerde, aile sorumluluklarının tahmini etkisi, toplumsal cinsiyete dayalı istihdam açığının yüzde 62'sini oluşturmaktadır. Yüksek gelirli ülkelerde bu oran yüzde 80'e ulaşırken, orta gelirli ülkelerde yüzde 76'ya yakındır.

► Şekil 4 - Ülke gelir gruplarına göre aile sorumluluklarının istihdamdaki toplumsal cinsiyete dayalı açığa katkısı (yüzde)

Not: İstihdamın nüfusa oranına bakıldığında erkekler ve kadınlar arasında görülen toplam fark üzerinde aile sorumluluklarının etkisinin ne kadar olduğunu tahmin etmek için, 6 yaşından küçük çocuk bulunan hanelerde yaşayan ve/veya evli olan kişilere (25-54 yaş arası) ilişkin ortalama istihdam/nüfus oranları ile 6 yaşından küçük çocuğun bulunmadığı hanelerde yaşayan ve evli olmayan kişilerin ortalama istihdam/nüfus oranları arasındaki farka baktık ve bunu yaparken diğer demografik faktörlerin etkisini de göz önünde bulundurduk. Bu hesaplamayı kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı yaptık ve etkinin büyüklüğünü gösteren değere, erkeklerle ilişkin değeri kadınlara ilişkin değerden çıkararak ulaştık. Evli ve/veya küçük çocuklu kadınların oranını dikkate alarak, aile sorumluluklarının cinsiyete dayalı istihdam açıklarının toplamı üzerinde ne kadarlık bir etkisi olduğunu tahmin etmek mümkündür. Bu etkiyi önce ülke düzeyinde tahmin ettik ve ardından ülke grubu geneli için ortalama hesapladık (verilerin mevcut olduğu en son yılı seçerek).

Kaynak: Yazarların, ILO'nun uyumlaştırılmış mikro verilerine dayanan tahminleri.

Bu sonuçlar göz önüne alındığında, gözlemlenen "istihdam cezaları"nın ardındaki kritik faktörlerin, ücretsiz bakım işlerinin düzenlenmesine ilişkin sosyal normlar ve bakım hizmetlerindeki eksiklikler olduğu söylenebilir. İlk olarak, çocuk bakım sorumlulukları genellikle orantısız bir biçimde kadınlar tarafından üstlenilmektedir.

Üstelik bunun etkisi, bir çocuğun yaşamının ilk yıllarıyla sınırlı değildir. Bu dönemin çok sonrasında da iş imkanları kısıtlı olabilmekte ve dolayısıyla uzun vadeli etkiler söz konusu olabilmektedir. İkinci olarak, hanede çocuk olmasa bile, kadınlar ücretsiz bakım işlerine erkeklere kıyasla orantısız miktarda daha fazla zaman ayırmaktadır. [ILO'nun 2018 tarihli çalışmasında](#)

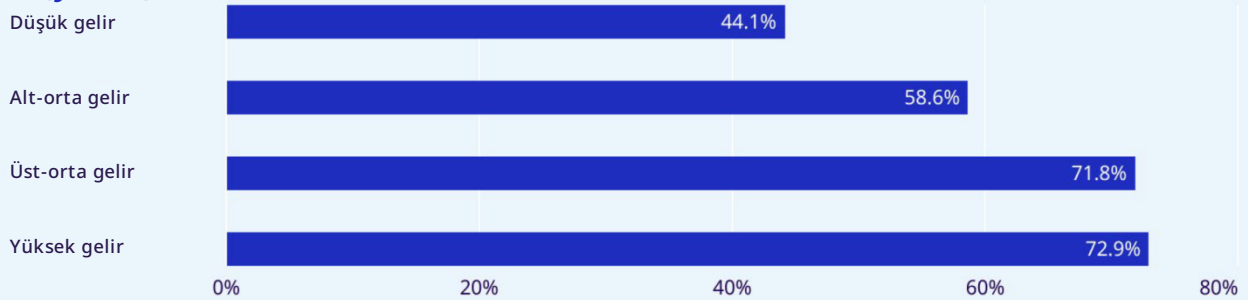
¹⁰ ILO'nun uyumlaştırılmış mikro verilerinden yararlanılarak, aile sorumluluklarının istihdam açıklarına etkisi 96 ülkeden oluşan bir örneklem üzerinden tahmin edilmiştir. Bu çalışma, ampirik özellikleri bakımından Klaven, Landais ve Leite-Mariante (2024) tarafından yapılan çalışmaya benzerdir ve benzer sonuçlar ortaya koymuştur. Evlilik ve çocuk yetiştiriminin etkisini birleştirdik çünkü evliliğin etkisini bağımsız olarak tespit etseydik, çocuk bakımı ihtiyaçlarını veya kadınların çocuk bakımını üstlenmek için orantısız bir şekilde işgücünden çıkmasının kalıcı etkilerini ancak beklenti şeklinde ortaya koyabilirdik. Ayrıntılar için eke bakabilirsiniz.

yazarlar, 11 ülkeden oluşan bir örneklemede, çocuksuz hanelerde kadınların ücretsiz bakım işlerine günde ortalama 3,7 saat harcadığı ve bu sürenin küçük çocuklu hanelerde 6,1 saate yükseldiğini ortaya koymuştur. Erkekler ise, çocuksuz hanelerde 1,7 saatini, küçük çocuklu hanelerde 2,2 saatini ücretsiz bakım işlerine harcamaktadır. Bu durum, çocuk bakımının ötesinde, ev işleri ya da çocuklar dışındaki akrabaların bakımı gibi ücretsiz bakım işlerine ayrılan zamanın orantısız olduğunu göstermektedir. Ücretsiz bakım işlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği açısından önemi ILO tarafından defalarca vurgulanmıştır; güncel bir tartışma için 2024 yılı içinde gerçekleştirilecek olan Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 112. Oturumu için hazırlanmış olan [VI no'lu rapora](#) bakabilirsiniz.

Kadınlar istihdam edildiklerinde bile, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, ciddi derecede toplumsal cinsiyet eşitsizlikleriyle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Bu durum, ILO'nun işgücü gelirlerinde cinsiyete dayalı farklar konusundaki tahminlerinde açıkça görülmektedir (metodolojiye ilişkin ayrıntılar için eke bakabilirsiniz). Bu gösterge, çalışanların ve serbest meslek sahiplerinin işgücüyle ilgili kazançlarını kapsamaktadır ve dolayısıyla serbest meslek sahibi olmanın tipik olarak yaygın olduğu gelişmekte olan ülkelerdeki cinsiyete dayalı ortalama gelir açığını kapsamlı bir şekilde ortaya koyabilmektedir.¹¹ Yüksek gelirli ülkelerde, çalışan erkeklerin kazandığı her 1 dolara karşılık, çalışan kadınların 73 sent kazandığını tespit ettik. Düşük gelirli ülkelerde ise kadınlar dolar başına sadece 44 sent kazanmaktadır. Bu durum, erkeklere kıyasla kırılğan işlerde daha fazla çalışan kadınlar için, istihdam kalitesinde ciddi açıklar olduğunu göstermektedir. Örneğin, aile işlerine katkıda bulunan kadınların oranı dünya genelinde yüzde 16 iken, bu oran erkeklerde sadece yüzde 6'dır.¹²

► Şekil 5 - Ülke gelir grubuna göre, istihdam edilen kadınların işgücü gelirinin istihdam edilen erkeklerin işgücü gelirine oranı, düzeltilmemiş ölçüm, 2021 (yüzde)

Not: İşgücü geliri farklılıkları düzeltilmemiştir, yani tahminlerde, çalışma süresi, mesleki profil veya iş düzeyindeki diğer özellikler gibi istihdam koşullarındaki farklılıkların etkisi dikkate alınmamıştır.

Kaynak: ILOSTAT, ILO tarafından modellenirilmiş tahminler, Mayıs 2024.

Milli gelir düştükçe işgücü gelirinde görülen toplumsal cinsiyete dayalı açıkların önemli derecede artması, gelişmekte olan ülkelerde toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ciddi boyutta olduğuna işaret etmektedir. Bu ülkelerde kayıtdışı istihdamın yaygınlığı göz önüne alındığında, bu eşitsizliğin büyük bir kısmının, süregelen eşitsizlikler, üretkenliği düşük faaliyetlerin yaygınlığı ve genellikle kötü çalışma koşulları ile karakterize edilen kayıtdışı ekonomide gerçekleştiği

düşünülebilir.¹³ Gerçekten de, [ILO'nun 2023 tarihli çalışmasında](#) ücretlerdeki cinsiyete dayalı farklılıkların, kayıtdışı istihdamda kayıtlı istihdama kıyasla daha büyük olduğu görülmektedir. Bu konu, ILO'nun uyumlaştırılmış mikro verilerinden yararlanılarak daha ayrıntılı bir şekilde analiz edilmiştir (ayrıntılar için eke bakabilirsiniz).

¹¹ Bu ölçü, daha yaygın olarak kullanılan ve yalnızca, çalışanlar arasındaki ücret farklılıklarına dayanan toplumsal cinsiyete dayalı ücret açığı kavramından farklıdır. Cinsiyete dayalı ücret açıklarının derinlemesine analizi için [2018-2019 Küresel Ücret Raporu'na](#) bakabilirsiniz.

¹² 2022 yılına ilişkin tahminler, ILO tarafından modellendirilmiş tahminler, Kasım 2023 baskısı.

¹³ Kayıtdışı istihdamın tanımına ilişkin rehberlik için, 21. Uluslararası Çalışma İstatistikçileri Konferansı'nın 3 No'lu [Kararına](#) bakabilirsiniz.

Çalışanların ücretleri genellikle, beceri birikimi ve iş başında öğrenme nedeniyle, görev süresi (bir bireyin mevcut işinde çalışmakta olduğu süre) arttıkça önemli ölçüde artar. Zaman içinde bu durum, eşitsiz sonuçların ortaya çıkmasında önemli bir etken haline gelebilir. Gerekli verilerin mevcut olduğu (tarım sektörü hariç) 20 ülkeden oluşan bir örneklemi analiz ettiğimizde aşağıdaki bulgulara ulaştık: İlk olarak, kayıtdışı istihdamdaki kadınlar erkeklere kıyasla belirli bir işyerinde daha kısa süreyle çalışma eğilimindeyken, kayıtlı istihdamda bu fark çok daha küçüktür. Bu durum, kayıtdışı istihdamdaki kadınlar için erkeklere kıyasla daha yüksek işten ayrılma oranlarına işaret etmektedir. İkinci olarak, çalışma süresinin uzunluğunun kayıtlı istihdamdaki kadın ve erkekler için önemli ücret kazanımlarına dönüştüğünü, ancak kayıtdışı işçiler için durumun böyle olmadığını tespit ettik. Kayıtdışı istihdamdaki kadınlar için, uzun süreli çalışmanın getirisi erkeklere kıyasla oldukça düşüktür. Kayıtlı istihdamdaki kadınlar, çalıştıkları her yıl için yüzde 2,1'lik bir kazanç artışı¹⁴ elde ederken, kayıtdışı istihdamda sadece yüzde 0,8'lik bir kazanç artışı beklenebilir.¹⁵ Buna karşılık, erkekler için çalışma süresinin getirdiği yıllık kazanç artışı, hem kayıtlı hem de kayıtdışı işçiler için yüzde 1,5'e yakındır.

Bu, kayıtdışı bir işe giren kadınların uzun vadede, hem kayıtlı işlerde çalışan kadınlara hem de kayıtlı veya kayıtdışı çalışan erkeklere kıyasla daha yatay seyirde bir gelir elde etmesinin bekleneceği anlamına gelmektedir. Bunun yanı sıra, kayıtdışı istihdamdaki

kadınlar belirli bir yaşa geldiklerinde, kayıtdışı istihdamdaki erkeklere kıyasla daha kısa süre çalışmış olmaktadır. Bunların her ikisi de aile sorumluluklarıyla ve yeterli, uygun fiyatlı bakım hizmetlerine erişimin yetersiz olmasıyla bağlantılı olabilir.¹⁶

Önemli olanın ölçülmesi

Ekonomik büyüme, işsizlik gibi işgücü piyasası koşullarının ve sürdürülebilir kalkınmanın önemli bir itici gücüdür. Bu anlamda, ekonomik büyümede son dönemde görülen dayanıklılık memnuniyetle karşılanmalıdır. Diğer yandan, BM Genel Sekreteri'nin "[Ortak Gündemimiz](#)" başlıklı raporunda da belirtildiği gibi, GSYİH'nin ötesinde tamamlayıcı tedbirlere acilen ihtiyaç vardır.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının kabul edildiği 2015 yılından bu yana, kişi başı küresel GSYİH yılda %1,8 oranında artmıştır.¹⁷ Bu, 2005-2015 dönemine kıyasla yaklaşık 0,4 yüzde puanlık hafif bir düşüşe işaret etmektedir (bkz. Tablo 1a). 2015-2019 dönemindeki büyüme oranı uzun dönemli tarihsel eğilimle uyumlu olduğundan, bu durumun tek sebebinin pandemi olduğu söylenebilir. Son IMF tahminlerine göre, 2024 ve 2025 yılları için yüzde 2,2 olarak beklenen kişi başı GSYİH artışı, uzun vadeli eğilimle uyumludur. Dolayısıyla, üretim artışının 2015-2025 döneminde (pandemi dönemi hariç), bir önceki on yıllık dönem olan 2005-2015 dönemine benzer olması beklenmektedir.

¹⁴ Artış, belirli bir görev süresine sahip bir kişiyi, benzer özelliklere sahip ancak bir yıl daha uzun çalışmış bir kişiyle karşılaştırarak elde edilen nominal bir artış olarak hesaplanmıştır.

¹⁵ Bunun makroekonomik düzeyde de bir etkisi olabilir. Jedwab vd. (2023) tarafından da belirtildiği gibi, iş başında beceri birikimi, gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomiler arasındaki GSYİH seviyelerindeki farklılıkların önemli bir kısmını açıklayabilen kilit bir ekonomik büyüme kaynağıdır.

¹⁶ Örneğin, [ILO'nun 2007 tarihli çalışmasında](#) yazarlar, bakım sorumluluklarının kayıtdışı ekonomik faaliyetlerin getirisini azalttığına dair kanıtlar sunmuştur.

¹⁷ Aynı dönemde yıllık nüfus artışı yüzde 1 olarak gerçekleşmiştir.

► Tablo 1 - Ekonomik büyüme, yoksulluk ve kayıtdışı eğilimleri

► Tablo 1a - Seçilmiş göstergelere ilişkin yıllık ortalama büyüme oranları (yüzde değişim)

	2005-2015	2015-2019	2015-2022
Kişi başı GSYİH (SGP'ye göre sabit ABD doları)	2,2	2,2	1,8
Yoksulluk sınırının (SGP'ye göre kişi başı 2,15 ABD\$) altında yaşayan nüfus	-5,7	-3,3	1,4
Kayıtdışı istihdam	0,7	0,9	1,0
Kayıtlı istihdam	2,0	1,5	1,4

Not: Yıllık bileşik ortalama büyüme oranı.

Kaynak: Yoksulluk sınırının altında yaşayan nüfus (SGP cinsinden kişi başı 2,15 ABD\$), Yoksulluk ve Eşitsizlik Platformu, Dünya Bankası; Kişi başı GSYİH (SGP cinsinden sabit ABD\$), Dünya Kalkınma Göstergeleri, Dünya Bankası; Kayıtdışı ve kayıtlı istihdam, ILOSTAT, ILO tarafından modellendirilmiş tahminler, Kasım 2023.

► Tablo 1b - Kayıt dışılık ve yoksulluk: kişi sayısı ve görülme sıklığı

Yıl	Kayıtdışı istihdam (milyon)	Yoksulluk (milyon)	Kayıtdışılığın görülme sıklığı	Yoksulluk insidansı
2005	1.699	1.418	%61,4	%21,6
2015	1.830	787	%58,4	%10,6
2019	1.899	689	%57,8	%8,9
2022	1.969	712	%57,8	%9,0
2024p	2.028	veri yok	%57,8	veri yok

Not: p: projeksiyon.

Kaynak: Yoksulluk (yoksulluk sınırının altında yaşayan nüfus (SGP açısından kişi başı 2,15 ABD\$)). Yoksulluk ve Eşitsizlik Platformu. Dünya Bankası; Kayıtdışı ve kayıtlı istihdam, ILOSTAT, ILO tarafından modellendirilmiş tahminler, Kasım 2023.

Buna karşılık, diğer göstergelerdeki eğilimlerin son 10 yılda GSYİH'den "ayrıştığı" görülmektedir. 2015'ten bu yana, yoksulluğun azaltılmasına yönelik çabaların sonuçlarında bir yavaşlama olmuştur. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının açıklanmasından önceki 10 yılda yoksulluk yılda yüzde 5,7 oranında azalırken, bu oran

2015'ten bu yana yüzde 1,4 gibi son derece düşük bir seviyede seyretmektedir. Her ne kadar COVID-19 pandemisi bu yavaşlamada büyük bir rol oynamış olsa da, bu durum üç nedenden dolayı endişe verici olmaya devam etmektedir: İlk olarak, pandeminin yoksulluk üzerindeki olumsuz etkilerinin, ekonomik çıktı

üzerindeki olumsuz etkilerden çok daha büyük olduğu görülmektedir (2022'deki yoksul kişi sayısı 2019'da 689 milyon olarak tahmin edilmişti, ancak 712 milyon olarak gerçekleşti). İkinci olarak, pandemiden önce bile belirgin bir yavaşlama söz konusuydu.¹⁸ Üçüncü olarak, pandemiden artan jeopolitik istikrarsızlık gıda ve enerji fiyatlarını etkileyerek gıda güvenliği risklerini ve kırılganlıkları artırmıştır. Genel olarak, 2015'ten bu yana kaydedilen ilerlemenin beklenenin altında kalması, 2030 yoksulluk hedefine büyük olasılıkla ulaşamayacağını göstermektedir (bkz. Dünya Bankası).

Kayıtdışılik konusunda kaydedilen ilerleme de hayal kırıklığı yaratmıştır. Kayıtdışı istihdamın oranı 2005 yılında yüzde 61,4 iken (bkz. Tablo 1b), 2015 yılına gelindiğinde bu oran yüzde 58,4'e düşmüştür. O zamandan bu yana ilerleme hızı oldukça yavaşlamıştır: 2024 yılında bu oranın yüzde 57,8 olacağı tahmin edilmektedir. Bu durum, ilerleme hızında belirgin bir yavaşlama olduğunu göstermektedir. Kayıtdışı istihdam 2015 yılından bu yana yıllık yüzde 1 oranında büyümektedir ve bu oran önceki 10 yılda kaydedilen büyümenin 0,3 yüzde puan üzerindedir. Buna karşılık, kayıtlı istihdam yıllık yüzde 1,4 oranında artmıştır. Bu oran, 2005-2015 dönemine kıyasla 0,6 yüzde puanlık bir düşüşe işaret etmektedir.¹⁹

Ayrıca, çalışma çağındaki nüfustaki artışın yanı sıra kayıtlı istihdam yaratmadaki yetersizlik nedeniyle kayıtdışı istihdam mutlak olarak artmıştır. Kayıtdışı bir şekilde istihdam edilen ve dolayısıyla daha kırılgan koşullar altında çalışan kişilerin sayısı her geçen yıl önemli ölçüde artmaya devam etmektedir. 2005 yılında kayıtdışı istihdam yaklaşık 1,7 milyar işçiden oluşmaktaydı. 2015 yılına gelindiğinde bu sayı 1,83 milyara yükselmiştir. 2024 yılına ilişkin son tahminler, kayıtdışı istihdam edilen yaklaşık 2,03 milyar işçiye işaret etmektedir. Bu bulgular, daha hızlı bir büyüme gerçekleşse bile, yoksulluktan ve kayıtdışılikten

"kurtulma" stratejisinin, 2030 gündemindeki vaatleri yerine getirecek düzeyde sonuçlar yaratamayacağı son derece açıktır.

Sonuçlar

Pandemi öncesi seviyelere ve önceki tahminlere kıyasla işsizlikte bir düşüş olmasına rağmen, son eğilimler bir dengelenmeye işaret etmektedir. Bununla birlikte, işgücü eksik kullanımı önemli bir endişe kaynağı olmaya devam etmektedir ve büyük istihdam açıkları söz konusudur. Bunlar özellikle gelişmekte olan ülkelerde ve kadınlar arasında daha belirgindir.

İstihdam oranlarındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin, aile sorumlulukları ve kadınların ücretsiz bakım işlerindeki orantısız payı ile bağlantılı olduğu ve bakım politika ve hizmetlerindeki büyük eksikliklerin de bu konuda rol oynadığı ortaya koyulmuştur. Kadınlar, istihdam edildiklerinde dahi, işgücü gelirleri açısından kayda değer uçurumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum, özellikle gelişmekte olan ekonomilerde daha da belirgindir.

GSYİH büyümesi kalkınma için önemini korurken, sosyal ilerleme göstergelerinin ekonomik faaliyetlerle sınırı kalmayıp bunun ötesinde de ölçülmesi ve izlenmesi gerekmektedir. Küresel eğilimler, 2015 yılından bu yana yoksulluğun ve kayıtdışılığın azaltılmasına yönelik ilerlemede bir yavaşlama olduğunu göstermektedir. Dahası, bu göstergeler ile ekonomik büyüme arasındaki bağlantı da zayıflamıştır. Bu durum, 2030 gündemi kapsamındaki hedeflerine ulaşmak için, toplumsal ihtiyaçlarla örtüşen ve herkes için insan onurunu destekleyen kapsayıcı, eşitlikçi ve etkili kamu politikalarını teşvik etmeyi amaçlayan, her düzeyde sosyal diyalogu da içeren kapsamlı bir yaklaşıma duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır.

İstatistiklerin yer aldığı ek**► Tablo A1 - İşgücü eksik kullanımına ilişkin göstergeler, Dünya (milyon)**

Yıl	İş açığı	İşsiz	Potansiyel işgücü	İş aramayan ancak çalışmaya istekli olanlar
2005	413	188	138	88
2015	433	202	144	88
2019	422	194	144	84
2020	482	227	171	84
2021	453	212	153	88
2022	407	190	138	79
2023	399	183	135	81
2024p	402	183	137	82

Not: "p" projeksiyonu ifade eder.

Kaynak: ILOSTAT, ILO tarafından modellendirilmiş tahminler, Mayıs 2024

► Tablo A2 - Bölgelere göre işgücü eksik kullanımına ilişkin göstergeler (yüzde)

Tablo A2 a - İş açığı oranı

Bölge	2019	2020	2021	2022	2023	2024p
Afrika	18,8	19,7	18,9	17,7	17,4	17,4
Amerika kıtası	12,5	17,3	14,6	11,6	10,8	10,7
Arap Ülkeleri	20,2	23,0	21,6	20,3	19,9	20,5
Asya-Pasifik	8,6	9,6	9,0	8,0	7,6	7,5
Avrupa ve Orta Asya	12,4	13,5	12,8	11,4	11,1	11,1

Tablo A2 b - İşsizlik ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı (LU3)

Bölge	2019	2020	2021	2022	2023	2024p
Afrika	15,1	16,0	15,1	14,0	13,7	13,6
Amerika kıtası	9,8	14,6	12,1	9,3	8,5	8,4
Arap Ülkeleri	19,4	22,2	20,9	19,7	19,3	19,9
Asya-Pasifik	7,2	8,4	7,5	6,8	6,4	6,4
Avrupa ve Orta Asya	9,8	10,8	10,3	9,0	8,8	8,7

Tablo A2 c - İşsizlik oranı

Bölge	2019	2020	2021	2022	2023	2024p
Afrika	6,6	7,1	7,1	6,5	6,4	6,3
Amerika kıtası	6,4	9,4	7,8	5,7	5,3	5,3
Arap Ülkeleri	9,3	10,9	10,7	10,0	9,9	10,3
Asya-Pasifik	4,8	5,5	5,0	4,6	4,2	4,2
Avrupa ve Orta Asya	6,6	7,0	6,8	5,9	5,7	5,6

Not: "p" projeksiyonu ifade eder.

Kaynak: ILOSTAT, ILO tarafından modellendirilmiş tahminler, Mayıs 2024.

► Tablo A3 - Kasım 2023 ile Mayıs 2024 arasında işsizlik oranı tahminlerindeki değişimler (yüzde puan)

Bölge	2019	2020	2021	2022	2023	2024p
Dünya	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1	-0,3
Afrika	-0,2	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,3
Amerika kıtası	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Arap Ülkeleri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Asya-Pasifik	0,1	0,0	0,0	0,1	-0,3	-0,3
Avrupa ve Orta Asya	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2
Düşük gelir	-0,2	-0,3	-0,4	-0,5	-0,4	-0,4
Alt-orta gelir	0,1	0,0	0,0	0,1	-0,3	-0,2
Üst-orta gelir	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,2
Yüksek gelir	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2

Kaynak: ILOSTAT, ILO tarafından modellendirilmiş tahminler. Mayıs 2024.

Teknik ek

Teknik eke şu adresten ulaşılabilir: <https://www.ilo.org/publications/technical-annex-world-employment-and-social-outlook-may-2024-update>

Teşekkür

Bu rapor, Rafael Diez de Medina yönetimindeki ILO İstatistik Departmanı Veri Üretim ve Analiz Birimi tarafından, Richard Samans liderliğindeki ILO Araştırma Departmanının katkılarıyla hazırlanmıştır. Rapor Roger Gomis, Steven Kapsos, Paloma Carrillo, Avichal Mahajan ve Stefan Pauly tarafından yazılmıştır. İşsizlik tahminleri, Miguel Sánchez Martínez tarafından hazırlanmıştır. Tahminlerin hazırlanmasında kullanılan uluslararası işgücü piyasa göstergelerine ilişkin temel veri tabanı, Veri Üretim ve Analiz Birimi'nden David Bescond, Vipasana Karkee, Donika Limani, Quentin Mathys, Yves Perardel ve Marie-Claire Sodergren tarafından oluşturulmuştur. Yazarlar olarak, Laura Addati, Maria Helena Andre, Samuel Asfaha, Patrick Belser, Sara Elder, Ekkehard Ernst, Deborah France-Massin, Lawrence Jeff Johnson, Chidi King, Stefan Kühn, Khalid Maman Waziri, Emanuela Pozzan, Richard Samans, Miguel Sánchez Martínez, Dorothea Schmidt, Rosalia Vazquez-Alvarez ve Michael Watt'a faydalı yorum ve önerileri için teşekkürlerimizi sunarız.

İletişim bilgileri
Uluslararası Çalışma Örgütü
Route des Morillons 4
CH-1211 Geneva 22
İsviçre

W: <https://ilostat.ilo.org/>
E: statistics@ilo.org